

■ Platy a mzdy

Účet za vyšší platové tabulky? Číslo zatím nikdo nezná, experti se shodují na desítkách miliard korun

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Vláda hodlá změnit pravidla odměňování zaměstnanců ve veřejné sféře. Ty nejnižší platové tabulky chce dorovnat s minimální mzdou, která má zároveň v příštím roce vzrůst o zatím největší hodnotu. Nikdo však zatím přesně neví, na kolik tato změna vyjde státní pokladnu a rozpočty obcí a krajů. Oslovení experti se ale shodují na tom, že půjde minimálně o nižší desítky miliard korun. Záležit bude i na tom, zdali se nejméně placeným lidem v kultuře nebo sociálních službách skutečně přidá, nebo půjde spíše jen o „papírovou“ změnu.

Nejnižší tarify by měly od příštího roku začínat na minimální mzdě, která by měla vzrůst ze současných 22 400 na 24 900 korun. Podobně už by nikdo neměl mít základ pod takzvaným zaručeným platem. Ten představuje nejnižší příjem pro jednotlivé profese rozdělené do čtyř skupin s ohledem na jejich náročnost či odpovědnost. Třeba kuchaři nebo skladníci ve druhé skupině mají pro letošní rok zaručený plat 26 880 korun.

Nelogičnost skončí?

Doposud ale platí pravidlo, že některé platy ve státní sféře jsou pod odpovídající zaručenou hodnotou a některé dokonce i pod zákonnou minimální mzdou. Například podle tabulky pro zaměstnance ve veřejných službách má člověk s praxí do jednoho roku nárok na plat 14 760 korun.

Vše se řešilo „doplacením“ přes osobní hodnocení nebo prémie. Ty však v takovém případě zaměstnanec státu, obce či kraje nedostával za dob-

ře odvedenou práci, ale jen proto, aby byl jeho plat v souladu se zákonem. „Je to nesmysl, který tady byl mnoho let, tarify pod minimální mzdou byla nelogičnost“, uvedl předseda Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů Jan Holický.

Náprava „nelogičnosti“ bude státní, obecní a krajské pokladny stát miliardy korun. Nikdo však zatím neví kolik. Odhady se většinou pohybují kolem 25 miliard korun. Vidí to tak prezident Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů Jiří Horecký. „Můj odhad je 25 miliard korun, více než půlka připadne na územní rozpočty“, řekl. Právě obce a kraje přitom platí nejhůře placené profese, jako jsou zaměstnanci v sociálních službách či nepedagogičtí pracovníci. Zbytek podle Horeckého budou činit náklady státu na vyšší platy a s tím související vyšší odvody za zdravotní pojištění za státní pojištěnce.

S podobným číslem kalkuluje také šéf odborové centrály ČMKOS Josef Středula, který počítá s 20 až 25 miliardami korun. Více by mělo podle něj přinést střeďeční jednání k návrhu.

Bývalý ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka odhaduje náklady na navýšení tarifů dokonce na 35 miliard korun. A pokud by chtěl stát zachovat svým zaměstnancům podobný růst, jaký je v soukromém sektoru, a zvýšit platy o průměrných šest procent, vyjde to podle něj na dalších 25 miliard korun.

Konec premii

Důvodem, proč zatím nejsou konkrétnější odhady nákladů na změny

Vláda změny platové tabulky, žádná už nebude pod úrovní minimální mzdy, jak tomu je dnes u nejméně placených profesí v nejnižších platových třídách.

Foto: Shutterstock

tarifních pravidel, je fakt, že zatím není jasné, jak se k nim zachovají zaměstnavatelé. Pokud vyššími tarify pouze nahradí dosavadní osobní příplatek a celkový plat pracovníka se nezvýší, nebude dopad změny takový.

Pokud obce, kraje a stát osobní příplatky zachovají i po zvýšených tarifech, vzrostou nejhůře placeným lidem platy o tisíce korun. Pak se ale uvedených 25 miliard korun může zvednout na více než dvojnásobek. „Pokud nechce vláda zvýšit tarify na úkor osobního hodnocení, tak je tam potřeba další balík peněz, který může být 30 až 50 miliard korun“, uvedl Jurečka.

Podle ekonoma České spořitelny a předsedy Výboru pro rozpočtové prognózy Michala Škořepy je z „náznaků vládních představitelů“ patrné, že u některých pracovníků může dojít pouze k přesunu peněz z odměn do tarifního platu. „Z toho

plyne možnost, že náklady budou výrazně nižší, než bychom čekali od tradičního plošného zvýšení celkových platů“, řekl.

Vláda přitom čelí kritice za to, že v příštím roce hodlá navýšit schodek státního rozpočtu, ač slibovala jeho snižování. HN se obrátily na ministerstvo financí i ministryni Alenu Šillerovou (ANO), jak se staví k uvedeným odhadům, dotazy však zůstaly bez reakce. Podobně odmítl jakékoliv číslo uvést ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka (ANO).

Ohrožená konkurenceschopnost

Navýšení tarifů a s tím související zvýšení minimální mzdy však budou mít dopad i na soukromou sféru a trh práce. Podle Škořepy každé zvýšení platové atraktivy ve státní sféře znamená relativní oslabení konkurenceschopnosti soukromých zaměstnavatelů. „Takováto hrozená rukavice však nemusí vést k přílišné vlně firemních

krachů, ale spíše k ukončení provozu těch podniků, které už teď nejsou schopny nabídnout dostatečně vysoké mzdy“, řekl ekonom.

Také podle ředitele náboru a marketingu ManpowerGroup Jiřího Halbrštáta se zvýšení minimální mzdy na 24 900 korun nedá považovat za krok, který by sám o sobě zásadně ohrozil český trh práce. „Hlavní efekt na ekonomiku spočívá v tom, že posouvá nahoru mzdy i ostatních zaměstnanců“, uvedl Halbrštát.

Například firma se stovkou zaměstnanců na minimální mzdě se podle něj dostane přibližně na čtyři miliony korun dodatečných ročních personálních nákladů. „Na úrovni soukromého sektoru se přímý dopad odhaduje přibližně na 5,9 miliardy korun“, dodal. Skutečný účet ale bude podle Halbrštáta vyšší, zejména kvůli nutnosti zachovat „smysluplné mzdové rozdíly“ mezi jednotlivými pracovními pozicemi.

■ Reforma penzijního spoření

Spoření na penzi: cílem už není jen neprodělat, ale vydělat víc

Jitka Vlková
jitka.vlkova@hn.cz

Reforma penzijního spoření, kterou v pondělí schválila vláda, přinesla nový pojem – strategie životního cyklu. Je to naprostá změna přístupu ze strany státu – už lidem nenabízí garanci neprodělků, jak tomu bylo ve starých fondech v prvních dvaceti letech penzijního spoření, ale jako standard nastavuje výnosnější, ale i rizikovější investice do akcií. Jak vlastně bude fungovat a co bude znamenat pro klienty a co pro penzijní společnosti?

Až po Novém roce zájemce vstoupí do penzijního spoření, první nabídka, kterou dostane, bude investice podle strategie životního cyklu.

Zákon nastavuje jen hrubý rámec, každá společnost si strategie nastaví podle vlastního uvážení. „Bude to jeden ze způsobů, jak se budou chytit penzijní společnosti odlišit – podle toho, jestli mají spíš progresivnější, nebo konzervativní klienty“, říká Jan Sedláček, mluvčí Asociace penzijních společností.

Zákon nově stanovuje, že u lidí do padesáti let věku musí penzijní firma investovat minimálně 75 procent do akcií a maximálně 10 procent do tzv. alternativních fondů (zahrnují i rizikový kapitál, drahé kovy, nemovitosti či krypto). Společnosti tak mohou jít cestou dvou extrémů – dát povinné minimum do akcií a za zbytek nakoupit dluhopisy, anebo jít superdynamickou cestou a mít 90 procent akcií a maximum v alternativních fondech. S postupujícím

věkem by pak měly portfolia klientů činit konzervativnějšími – tedy přesouvat prostředky do nekolísavých investic, konkrétně dluhopisů.

Odvážnější strategii plánuje nabídnout například Conseq penzijní společnost – 90 procent portfolia bude držet v akcích, deset v dluhopisech, a to i do pozdějšího seniorního věku. „Klient může začít zkonzervativňovat nezávisle na věku odchodu do důchodu. To mu umožní mít rizikovější profil až do pozdějšího věku, a tím zvýšit i šance na vyšší výnos“, vysvětluje ředitel Conseq penzijní společnosti Richard Siuda.

Strategie se také bude lišit podle toho, zda dotyčný plánuje investice vybrat jednorázově, nebo rentou. „Složení účastnických fondů se v 55 letech věku účastníka bude lišit, pokud je cílem požádat v 60 letech

o jednorázové vyrovnání, případně pokud je cílem klienta požádat si v 65 letech o 10letou penzi“, říká Miroslav Gajzler, člen představenstva KB Penzijní společnosti. Pokud se klient nevyjádří jinak, vychází se z modelu, který má penzijní dům představený.

Podle Sedláčka se ale ještě kontury strategie životního cyklu mohou v průběhu schvalování v parlamentu změnit – penzijní sektor by chtěl prolobbovat zvýšení podílu alternativních fondů až na 15 procent. Důvodem jsou mimo jiné zajímavější poplatky. Zatímco u konzervativních, vyvážených a dynamických penzijních fondů srazí zákon poplatky za správu peněz na půl procenta ročně, u posledního typu – alternativních fondů – zůstávají na 2,5 procenta plus 25 procent ze zhodnoce-

ní. To může být pro některé společnosti zajímavý způsob, jak si příjmy zvýšit.

Například nejmladší penzijní společnost na trhu, Rentea, chce klást na tyto fondy důraz při marketingu. „Mohou pro část klientů představovat zajímavý nástroj diverzifikace portfolia a potenciál pro dosažení vyššího dlouhodobého výnosu“, uvádí produktová ředitelka penzijní společnosti Rentea Lucie Jurníčková. Podobně i KB Penzijní společnost už teď počítá s určitým podílem alternativních fondů ve své strategii životního cyklu.

Tyto alternativní fondy, které směřjí ze zákona investovat do realit, komodit nebo start-upů, se teprve rozjíždějí, první založila Generali na konci roku 2024 a zatím je nabízejí celkem čtyři penzijní společnosti.